

ESPAINIAREN HISTORIA

Azterketen oinarrizko egitura eta ebaluatzeko irizpide orokorrak

Zuzentzeko eta kalifikatzeko irizpideak, ponderazioak eta ebaluatzeko baliabideak

Berariazko irizpideak, hezkuntzan laguntza berezia behar duten ikasleentzat

I. ATALA. Azterketaren oinarrizko egitura eta ebaluatzeko irizpide orokorrak

1.1 Azterketaren oinarrizko egitura

Azterketak eredu bakarra du, hiru partez osatua (A parteak bi multzo ditu). Hiru parteetan izanen dira aukeratzeko galderak; ez, ordea, A partearen 1. multzoan.

Azterketaren % 70a konpetentziala da: A partea (bi multzoak) eta B partea (parte guztia). Azterketan oinarrizko jakintzen % 100a biltzen da, parte guztietan banatua.

A PARTEA:

- 1. multzoa: 10 gertaera edo prozesu historikoren ordena kronologikoa. Erantzun itxia duen galdera.

Ez du aukerarik ematen.

Oinarrizko jakintza guztiekin du erlazioa.

- 2. multzoa: bost kontzeptu historiko emanen zaizkio ikasleari, eta testu bat egin behar du horietako lau kontzeptu erlazionatuz. Erantzun irekia duen galdera.

Aukerak izanen ditu (bi kontzeptu multzoen artean aukeratu behar du ikasleak). Oinarrizko jakintzekin duen erlazioa:

A.1 Historialariaren lana, historiografia eta metodologia historikoa. Kontzientzia historikoa, eta iraganaren eta orainaren arteko lotura. Historiaren erabilera publikoak: Espainiako historiako prozesu eta gertaera garrantzitsu jakin batzuei buruzko interpretazio historiografikoak eta egungo gizartearen eztabaidetan dauden ezagutza historikoen analisia.

A.2 Iberiar penintsularen esanahi geostrategikoa, eta legatu historiko eta kulturalaren garrantzia. Mediterraneo, Atlantikoa eta Europa kontinentala historia garaikidearen erroetan.

A.5 Monarkia hispanikoaren eta herentzia kolonialaren esanahia Espainia garaikidean. Espainiako historiaren estereotipoak eta berezitasunak nazioarteko testuinguruan.

A.6 Erlijioa, eliza eta estatua. Katolizismoaren eginkizuna bai Espainiako konfigurazio kultural eta politikoan bai mugimendu politiko eta sozialetan. Erlijio gutxiengoaren egora. Elizaren eta estatu liberalaren arteko harremanak. Nazionalkatolizismoa. Laikotasuna, pentsamendu librea eta sekularizazioa. Antiklerikalismoa.

A.7 Espainiako erregimen liberalen eta konstituzionalismoaren azterketa konparatua: erregimen liberalaren hastapena eta 1812ko Konstituzioa, demokraziaren jatorriak, 1931ko Konstituzio demokratikora iritsi arte. Sistema politikoak aztertzeko historiaren terminoak eta kontzeptuak.

A.8 Espainiako ideologia eta kultura politikoak: gatazkak, sistema politikoak eta boterearen erabilerak. Fakzioen, alderdien eta mugimendu politikoaren testuak eta testuinguruak aztertzea, karlismotik eta indar monarkikoetatik hasi, eta errepublikanismoa eta langile mugimendu iraultzailera iritsi arte. Erbesteratuen eginkizuna Espainia garaikidean eta askatasunaren Europari egin dioten ekarpena.

A.13 Berdintasunaren eta justizia sozialaren aldeko borroka: gatazkak, gizarte mugimenduak eta langileen asoziazionismoa. Subjektuaren ekimena historian. Estatuaren ekimena eta gizarte politikak.

A.14 II. Errepublika eta Espainiaren eraldaketa demokratikoa: egiturazko erreforma handiak eta horien jatorri historikoa. Ekimen sozialak, politikoak eta kulturalak; erreformen aurkako erreakzio antidemokratikoak.

A.16 Menderatzeko mekanismoak, genero rola, jardura espazioak eta emakumeen sozibiltatearen guneak Espainiako historian. Emakumezko protagonista batzuk, norbanakoak eta taldeak. Emakumeen emantzipazioaren aldeko borroka eta mugimendu feministak. Iturri literarioak eta artistikoak genero ikasketetan.

B.1 Memoria demokratikoa: Espainiako historia garaikidean askatasunaren alde izan ziren ekimenak eta mugimenduak ezagutzea, iraganeko gertaera traumatiko eta mingarriez jabetzea eta horiek ez errepikatzeko betebeharrak. Espainian indarkeriaren eta terrorismoaren biktimei aitorpena, ordaina eta duintasuna ematea. Memoriaren politikak Espainian. Memoriaren tokiak.

B.3 Hazkunde ekonomikoa eta jasangarritasuna: Espainiako ekonomiaren bilakaera aztertzeak, aplikazioak eta grafikoak erabiltzea, garapenaren arotik ("desarrollismo" delakoa) gaur egunera arte. Gizarte, lurralde eta ingurumen arloko desorekak.

B.2 Auzi nazionala: nazionalismoek eta erregionalismoek Espainia garaikidean duten jatorriari eta bilakaerari heltzeko iturrien kontzientzia historikoa eta kritikoa.

B.5 Espainia Europan: Europar Batasunean integratzeko prozesuaren ondorio ekonomikoak, sozialak eta politikoak, egungo egoera eta etorkizunerako aurreikuspenak.

B.6 Espainia eta mundua: Espainiak munduko segurtasunari eta lankidetzari egiten dion ekarpena eta nazioarteko erakundeetan duen partaidetza. Erakundeen, gizartearen eta herritarren konpromisoa Garapen Jasangarrirako Helburuen aurrean.

C.1 Kontzientzia demokratikoa: printzipio eta arau konstituzionalak ezagutzea, hiriko balioak erabiltzea eta herritarren partaidetza.

C.2 Identitatea eta partaide izatearen sentimendua: espainiar estatuko askotariko identitateak eta sinboloak eta arau komunak aintzat hartzea.

C.5 Europeismoaren balioak: Europar Batasunaren ideia gidatzen duten printzipioak eta Europako Erkidegoko programen eta proiektuen aurrean jarrera parte hartzailea izatea.

C.8 Ondare historikoa gordetzea eta hedatzea: memoria kolektiboak duen balio soziala, kulturala eta ondarezkoa. Artxiboak, museoak eta historiaren dibulgaziorako eta interpretaziorako zentroak

B PARTEA: ITURRI HISTORIKO BATI BURUZKO IRUZKINA

Iturri historiko bati buruzko iruzkina, galdera hauei erantzunez egin behar dena:

1. Iturriaren **identifikazioa**. Erantzun erdi eraikia duen galdera.
2. Iturriaren **analisi**a. Erantzun irekia duen galdera.
3. **Iturriak bere testuinguru historikoarekin duen erlazioa** zein den esatea galdera zuzenduei jarraikiz.
 - 3.a) Testuinguru historikoa identifikatzea. Erantzun erdi eraikia.
 - 3.b) Iturriaren testuinguru historikoari buruzko galdera. Erantzun irekia.
 - 3.c) Iturriaren testuinguru historikoari buruzko galdera. Erantzun irekia.

Aukerak: ikasleak iturri bat aukeratuko du biren

artean. Oinarrizko jakintzekin duen erlazioa:

A.1 Historialariaren lana, historiografia eta metodologia historikoa. Kontzientzia historikoa, eta iraganaren eta orainaren arteko konexioa. Historiaren erabilera publikoak: Espainiako historian izan ziren prozesu eta gertaera garrantzitsu jakin batzuei buruzko interpretazio historiografikoak eta egungo gizartearen eztabaidetan dauden ezagutza historikoen analisi.

A.6 Erlijioa, eliza eta estatua. Katolizismoak izan zuen eginkizuna bai Espainiaren konfigurazio kultural eta politikoan bai mugimendu politiko eta sozialetan. Erlijio gutxiengoaren egora. Elizaren eta estatu liberalaren arteko harremanak. Nazionalkatolizismoa. Laikotasuna, pentsamendu librea eta sekularizazioa. Antiklerikalismoa.

A.8 Gaurko Espainian dauden ideologia eta kultura politikoak: gatazkak, sistema politikoak eta boterearen erabilerak. Fakzioen, alderdien eta mugimendu politikoaren testuak eta testuinguruak aztertzea, karlismotik eta indar monarkikoetatik hasi, eta errepublikanismoa eta langile mugimendu iraultzailera iritsi arte. Erbesteratuen eginkizuna Espainia garaikidean eta askatasunaren Europari egin dioten ekarpena.

A.12 Landa eremua eta hiri eremua. Landaren eta hiriaren arteko interdependentzia eta elkarrekotasunezko harremanak ikuspegi historikotik. Nekazarien gizariek nekazarien exodora eta hustutako Espainiara.

A.13 Berdintasunaren eta justizia sozialaren aldeko borroka: gatazkak, gizarte mugimenduak eta langileen asoziazionismoa. Subjektuaren ekimena historian. Estatuaren ekimena eta gizarte politikak.

A.16 Menderatzeko mekanismoak, genero rola, jardura espazioak eta emakumeen sozionalitatearen guneak Espainiako historian. Emakumezko protagonista batzuk, norbanakoak eta taldeak. Emakumeen emantzipazioaren aldeko borroka eta mugimendu feministak. Iturri literarioak eta artistikoak genero ikasketetan.

B.1 Memoria demokratikoa: Espainiako historia garaikidean askatasunaren alde izan ziren ekimenak eta mugimenduak ezagutzea, iraganeko gertaera traumatiko eta mingarriez jabetzea eta horiek ez errepikatzeke betebeharrak. Espainian indarkeriaren eta terrorismoaren biktimei aitortzea, ordaina eta duintasuna ematea. Memoriaren politikak Espainian. Memoriaren tokiak.

B.2 Auzi nazionala: iturrien kontzientzia historikoa eta kritikoa nazionalismoen eta erregionalismoen jatorriaren gaiari eta Espainia garaikidean izan duten bilakaeraren gaiari heltzeko.

B.3 Hazkunde ekonomikoa eta jasangarritasuna: Espainiako ekonomiaren bilakaera aztertzekeo datuak, aplikazioak eta grafikoak erabiltzea, garapenaren arotik ("desarrollismo" delakotik) hasi, eta gaur egunera arte. Gizarte, lurralde eta ingurumen arloko desorekak.

B.4 Trantsizioa eta 1837ko Konstituzioa: Diktadura amaierako eta demokraziaren ezarpeneko erronkak, lorpenak, zailtasunak eta erresistentziak identifikatzea. Normalizazio demokratikoa eta terrorismoaren mehatxua.

B.6 Espainia eta mundua: Espainiak munduko segurtasunari eta lankidetzari egiten dion ekarpena eta nazioarteko erakundeetan duen partaidetza. Erakundeen, gizartearen eta herritarren konpromisoa Garapen Jasangarrirako Helburuen aurrean.

C.1 Kontzientzia demokratikoa: printzipio eta arau konstituzionalak ezagutzea, hiriko balioak erabiltzea eta herritarren partaidetza.

C.2 Identitatea eta partaide izatearen sentimendua: espainiar estatuko askotariko identitateak eta sinboloak eta arau komunak aintzat hartzea.

C.8 Ondare historikoa gordetzea eta hedatzea: memoria kolektiboak duen balio soziala, kulturala eta ondarezkoa. Artxiboak, museoak eta historiaren dibulgaziorako eta interpretaziorako zentroak

C PARTEA: GARATZEKO GALDERA.

Garatzeko galdera, gai zerrendako epigrafe bati buruzkoa. Aukerak izanen ditu (bi galderen artean aukeratu behar du ikasleak).
Erantzun irekia duen galdera.
Oinarrizko jakintzekin duen erlazioa:

A.1 Historialariaren lana, historiografia eta metodologia historikoa. Kontzientzia historikoa, eta iraganaren eta orainaren arteko konexioa. Historiaren erabilera publikoak: Espainiako historian izan ziren prozesu eta gertaera garrantzitsu jakin batzuei buruzko interpretazio historiografikoak eta egungo gizartearen eztabaidetan dauden ezagutza historikoen analisia.

A.3 Nafarroa eta bere bilakaera historikoa. Baskoiak eta erromanizazioa, Nafarroako Erresuma VIII.-X. mendeen eta XI.-XIII. mendeen artean, dinastia frantziarrak, Nafarroako konkista, karlismoa eta haren ondorioak, eta aro garaikidea.

A.5 Monarkia hispanikoaren eta herentzia kolonialaren esanahia Espainia garaikidean. Espainiako historiaren estereotipoak eta berezitasunak nazioarteko testuinguruan.

A.6 Erlijioa, eliza eta estatua. Katolizismoak izandako zeregina bai Espainiako konfigurazio kultural eta politikoan bai mugimendu politiko eta sozialetan. Erlijio gutxiengoaren egora. Elizaren eta estatu liberalaren arteko harremanak. Nazionalkatolizismoa. Laikotasuna, pentsamendu librea eta sekularizazioa. Antiklerikalismoa.

A.8 Espainiako ideologia eta kultura politikoak: gatazkak, sistema politikoak eta boterearen erabilerak. Fakzioen, alderdien eta mugimendu politikoen testuak eta testuinguruak aztertzea, karlismotik eta indar monarkikoetatik hasi, eta errepublikanismoa eta langile mugimendu iraultzailerari iritsi arte. Erbesteratuen eginkizuna Espainia garaikidean eta askatasunaren Europari egin dioten ekarpena.

A.9 Kapitalismorako trantsizioa Espainian. Herrialdearen industrializazioari eta kanpo mendekotasunari buruzko eztabaida historiografikoak. Espainiako garapen ekonomikoaren ereduak, hazkunde erritmoak eta zikloak.

A.10 Gizarte aldaketak eta soziabilitatearen modu berriak: estamentu gizartearen eraldaketari eta herritartasun kontzeptu berriaren garapenari buruzko interpretazioak.

A.11 Lana eta bizitzeko baldintzak. Espainiako gizartearen bilakaera. Biztanleria, familiak eta bizitza zikloak. Jauntxoen azpiko morrontza, proletariotza industrial, klase ertainen sorrera eta ongizatearen estatua.

1. 2. Ebaluatzeko irizpide orokorrak

- Historia garaikideko erregimen politikoak identifikatzea zenbait testu konstituzionalen bidez (ebaluazio irizpideak: 1.1 eta 5.1).
- Iturri historikoak beren testuinguru historikoarekin erlazionatuz sailkatzea eta analizatzea prozesu historikoak ulertzeko (ebaluazio irizpidea: 2.1).
- Espainia garaikideak izandako eraldaketa sozial, politiko eta ekonomiko nagusiak deskribatzea, haien zergatikoak eta ondorioak aztertuz (ebaluazio irizpideak: 2.2, 3.1, 4.1, 4.2, 4.3 eta 5.1).
- Espainian politika antolatzeak eta hartan parte hartzeak izan diren moduak deskribatzea, identifikatuz nola kontzentratu izan den boterea talde jakin batzuetan eta desparekotasunak (ebaluazio irizpideak: 3.2, 4.1, 4.2 eta 4.3).
- Termino historikoak eta kontzeptu historiografikoak ongi erabiliz azaltzea prozesu historikoak (ebaluazio irizpideak: 4.1 eta 5.2).
- II. Errepublikaren garaian egin zituzten erreforma handien bidez izan zituzten lorpenak identifikatzea, bai eta sortu ziren demokraziaren aurkako erreakzioak ere, zeinak 1936ko kolpea ekarri baitzuten (ebaluazio irizpideak: 5.3).
- Frankismoaren elementuak iturri historikoen bidez analizatzea, eta jarrera kritikoa sustatzea (ebaluazio irizpideak: 5.2 eta 5.3).
- iturri eta prozesu historikoen bidez analizatzea zein izan den emakumeak historian izan duen bazterreko rola, eta ikusgai bihurtu emakumeek prozesu horietan izan duten rola (ebaluazio irizpideak: 7.1 eta 7.2).
- Demokraziaren aldeko borroka aitortzea eta balioestea, eta demokraziaren balioekiko errespetua sustatzea (ebaluazio irizpideak: 1.2, 3.2, 4.3, 5.2 eta 6.1).
- Ortografia zuzentasuna duten testuak idaztea.

II. ATALA. ZUZENTZEKO ETA KALIFIKATZEKO IRIZPIDEAK, PONDERAZIOAK ETA EBALUATZEKO BALIABIDEAK

2.1 Zuzentzeko eta kalifikatzeko irizpideak

A PARTEA:

- **1. Gai multzoa:** ikasleek **10 gertaera edo prozesu historiko ordenatu beharko dituzte kronologikoki bakoitza bere testuinguru edo etapa historikoan kokatuz eta dagokion urtean (azterketan azalduko da urtea). Hauek dira etapa horiek:**

1. Antzinako Erregimenaren krisialdia (1808tik 1814ra).
2. Fernando VII.aren erregealdia (Antzinako Erregimenaren krisia)
3. Isabel II.aren erregealdia
4. Seiurteko demokratikoa
5. Errestaurazioa
6. Errestaurazioaren krisialdia
7. II. Errepublika
8. Gerra Zibila
9. Diktadura frankista edo Frankismoa
10. Trantsizioa (8.1 eta 8.2)
11. Espainia demokratikoa (8.3tik 8.6ra, biak barne)

Zenbat diren akatsak, horren arabera kenduko da puntuazioa.

2 akats: 0,25 puntu

3-4 akats: 0,5 puntu

5-6 akats: 0,75 puntu

6 akats baino gehiago: 0 puntu

- **2. Gai multzoa:** ikasleak **100 hitz dituen testu bat idatzi behar du (20 hitz gehiago gehienez ere) 4 kontzeptu historiko erlazionatuz (erlazioa duten 5 kontzeptu izanen ditu aukeran).**

Zuzentzeko eta ebaluatze irizpideak:

1. Kontzeptuen arteko erlazioa:

- 4 kontzeptuak ongi erlazionatu ditu ikasleak, kausa-efektuko erlazioak modu argian erakutsiz eta hari logiko bati jarraikiz. 1 puntu
- 4 kontzeptuak erlazionatu ditu, baina kausa-efektuko erlazioak ez dira behar bezain argiak, ezta hari logikoa ere. 0,75 puntu
- 3 kontzeptu ongi erlazionatu ditu, kausa-efektuko erlazioak modu argian erakutsiz eta hari logiko bati jarraikiz. 0,75 puntu
- 3 kontzeptu erlazionatu ditu, baina kausa-efektuko erlazioak ez dira behar bezain argiak, ezta hari logikoa ere. 0,5 puntu
- 2 kontzeptu ongi erlazionatu ditu, kausa-efektuko erlazioak modu argian erakutsiz eta hari logiko bati jarraikiz. 0,5 puntu
- 2 kontzeptu erlazionatu ditu, baina kausa-efektuko erlazioak ez dira behar bezain argiak, ezta hari logikoa ere. 0,25 puntu
- Ez ditu kontzeptuak ongi erlazionatu, eta ez dago kausa-efektuko erlazorik ezta hari logikorik ere. 0 puntu

2. Kontzeptuak testuinguru historikoan kokatzea:

- Kontzeptuak dagokien garai, leku edo etapa historikoan kokatu ditu ikasleak, kausa-efektu erlazioari eutsiz (behar diren datak eman ditu). 0,5 puntu.
- Modu partzialean edo ez zehatzean eman du testuingurua (ez ditu behar diren datak eman). 0,25 puntu.
- Ez du testuingurua eman, edo gaizki eman du. 0 puntu.

2. Argitasuna eta koherentzia:

- Testua argia da, ongi antolatua, ideiak ongi konektatuak daude eta erraz irakurtzen da. 0,5 puntu.
- Testua ulertu egiten da, baina ez du argitasun eta kohesio ona. 0,25 puntu.
- Testu nahasia eta koherentziarik gabea da; ez du ideien arteko konexioa. 0 puntu.

- Hitz gehiegi idazteak penalizazioa izanen du, irizpide honen arabera:

- 121-130 hitz: 0,25 puntu
- 131-140 hitz: 0,5 puntu
- 141-150 hitz: 0,75 puntu
- 151-160 hitz: 1 puntu
- 161-170 hitz: 1,25 puntu
- 171-180 hitz: 1,5 puntu
- 181-190 hitz: 1,75 puntu
- Hortik gora: 2 puntu

100 hitz baino gutxiago idazteak ez du penalizaziorik ekarriko, betiere ariketak ebaluatzeako irizpideak betetzen baditu.

B PARTEA: ITURRI HISTORIKO BATEN ANALISIA

Iturri historiko batekin erlazioa duten galdera batzuei erantzun behar die ikasleak, eskema honi jarraituz:

1. Iturria zein den identifikatzea:

- Iturriaren tipologia (argazkia, mapa, grafikoa, koadroa, testua, kartela edo bineta).
- Iturriaren sailkapena (lehenbiziko mailakoa edo bigarren mailakoa ote den esatea eta arrazoitzea).
- Data eta iturrian agertzen den bestelako informazioa eman behar du: egilea, lekua...
- Iturria nondik hartu den esatea (liburu bat, webgune bat, egunkari bat, artxibo bat, etab.).
- Luzera laburra: lerro bat edo bi idaztea.

2. Edukiaren analisia:

- Testuak: ideia nagusiak eta bigarren mailakoak ezagutu behar ditu ikasleak.
- Grafikoa eta koadroak: datuak analizatu, eta datuen bilakaera eta segida kronologikoa azaldu.
- Mapak: mapan agertzen diren datuak identifikatu.
- Argazkiak: pertsonaia, toki eta bestelako elementu nagusiak identifikatu.
- Kartelak: kartelaren funtsezko elementuak eta intentzioa identifikatu.

Luzera laburra: bizpahiru lerro idaztea (iturriaren edukiaren arabera, luzera handiagoa edo txikiagoa izan daiteke).

3. Iturriaren erlazioa bere testuinguru historikoarekin:

- Iturria bere testuinguru historikoan kokatu behar da.
- Iturria bere testuinguru historikoarekin erlazionatu behar da, zergatikoak eta/edo ondorioak azalduz.
- Iturria azalpenean aipatu beharko da (hau da, erantzunen batean egin behar zaio erreferentzia).

Erantzunaren luzera galdera motaren arabera izan da, baina gehienez gai bakoitzeko atalen luzerara egokituko da, hau da, 30-35 lerro inguru izan da (ez da penalizaziorik izanen luzeragatik). Zehaztasun maila baloratuko da, hau da, galderetan zehazki galdetzen denari erantzutea.

Zuzentzeko eta kalifikatzeko irizpideak

1. Identifikazioa:

- Iturria identifikatu du, eta horretarako behar diren alderdi guztiak jaso ditu (iturriaren eta ematen diren datuen sailkapena, iturriaren tipologia eta nondik hartu den). 0,5 puntu.
- Iturria identifikatu du, baina ez ditu jaso horretarako behar diren alderdi guztiak (adibidez, ez du iturria sailkatu, edo ez du esan nondik hartu den). 0,25 puntu.
- Ez du iturria identifikatu du, ez baitu jaso horretarako behar diren alderdi guztiak (ez du iturria sailkatu eta ez du esan nondik hartu den). 0 puntu.

2. Iturriaren analisia:

- Analisia ongi egin du, eduki guztia azaldu baitu. 0,5 puntu.
- Analisia ongi egin du, baina ez ditu azaldu edukiarekin loturiko zenbait gauza. 0,25 puntu.
- Ez du analisia ongi egin, ez baitu azaldu edukia. 0 puntu.

3. Erlazionatu iturria testuinguru historikoarekin, galdera batzuei erantzunez:

- Iturria bere testuinguru historikoan kokatzeko galdera:

- Iturria bere testuinguruan kokatu du; ongi eman dio izena etapa historikoari eta koordinatu kronologikoak eman ditu. 0,5 puntu.
- Iturria bere testuinguruan kokatu du, ongi eman dio izena etapa historikoari, baina ez ditu koordinatu kronologikoak eman. 0,25 puntu.
- Ez du iturria bere testuinguruan kokatu; ez dio ongi eman izena etapa historikoari eta ez ditu koordinatu kronologikoak eman. 0 puntu.

- Iturriaren testuinguruari buruzko galderak, iturria bera aipatuz:

Iturriaren testuingurua:

- Ongi azaldu ditu iturriaren testuinguru historikoko gertaera historiko nagusiak, eta kausa eta ondorioen arteko konexioak modu argian azaldu ditu; gertaerak beren denborazko koordinatuetan kokatu ditu. 0,75 puntu.
- Ongi azaldu ditu iturriaren testuinguruko zenbait gertaera eta denborazko koordinatuak, eta kausen eta ondorioen konexioak eman ditu; hala ere, omisioak edo akatsak izan ditu. 0,5 puntu
- Gertaerak gainetik azaldu ditu, denborazko koordinatuak eman gabe, eta kausen eta ondorioen arteko konexioak modu argian eman gabe. 0,25 puntu
- Gertaerak zehaztasunik gabe eta osatu gabe azaldu ditu; ez ditu denborazko koordinatuak eman, edo gaizki eman ditu; eta ez ditu eman kausen eta ondorioen arteko konexioak. 0 puntu.

Testuaren argitasuna eta koherentzia:

- Testua argia eta koherentea da, eta ideiak ongi konektatuta daude. 0,25 puntu
- Testua nahasia eta koherentziarik gabekoa da, eta ideiak ez daude ongi konektatuta. 0 puntu

Iturriari erreferentzia egitea, hala dagokion galderan:

- Iturria aipatu du, eta ongi sartua dago azalpenean. 0,25 puntu.
- Iturria aipatu du, baina ez dago ongi sartua azalpenean, edo ez du iturria aipatu. 0 puntu.

- **Iturriaren testuinguruari buruzko galdera, iturria bera aipatzea eskatzen ez duena:**

Iturriaren testuingurua:

- Ongi azaldu ditu iturriaren testuinguru historikoko gertaera historiko nagusiak, eta kausen eta ondorioen arteko konexio argiak egin ditu; gertaerak beren denborazko koordinatuetan kokatu ditu. 1 puntu.
- Ongi azaldu ditu iturriaren testuinguru historikoko gertaera historiko batzuk, eta kausen eta ondorioen arteko konexioak egin ditu; hala ere, omisio edo akats batzuk izan ditu. 0,75 puntu
- Ongi azaldu ditu iturriaren testuinguru historikoko gertaera historiko batzuk, baina kausen eta ondorioen arteko konexioak ez dira argiak eta omisio edo akats batzuk izan ditu. 0,5 puntu.
- Gertaerak oso gainetik azaldu ditu, denborazko koordinatuak eman gabe, eta kausen eta ondorioen arteko konexioak modu argian eman gabe. 0,25 puntu
- Gertaerak zehaztasunik gabe eta osatu gabe azaldu ditu; ez ditu denborazko koordinatuak eman, edo gaizki eman ditu; eta ez ditu eman kausen eta ondorioen arteko konexioak. 0 puntu.

Testuaren argitasuna eta koherentzia:

- Testua argia eta koherentea da, eta ideiak ongi konektatuta daude. 0,25 puntu
- Testua nahasia eta koherentziarik gabekoa da, eta ideiak ez daude ongi konektatuta. 0 puntu

C PARTEA: GALDERA TEORIKO BAT GARATZEA

- Prozesu historiko baten sintesia egin behar du ikasleak. Modu ordenatuan idatzi behar ditu prozesuaren oinarritzko alderdiak (ez eskematikoki), besteak beste alderdi hauek: kronologia, ideiak, kontzeptu historikoak eta gertaera erabakigarriak. Aholkatzen da 30-35 lerro idaztea (ez da penalizazorik izanen luzeragatik).

- Erantzunetan, alderdi hauek azaldu behar ditu:

Hurbileko testuingurua (kausak edo lehentxeagoko aurrekariak).

Kronologia eta gertakizun garrantzitsuenak.

Garrantzi historikoa: prozesu historikoaren ondorioak.

Zuzentzeko eta kalifikatzeko irizpideak

1. Prozesu historikoaren kausak:

- Modu argian zehaztu ditu prozesu historikoaren kausak, prozesua bera ulertu duela erakutsiz. 0,5 puntu.
- Modu partzialean edo ez oso zehatzean aipatu ditu kausa batzuk. 0,25 puntu
- Kausak gaizki azaldu ditu edo ez ditu azaldu. 0 puntu.

2. Prozesu historikoaren ondorioak:

- Modu argian zehaztu ditu prozesu historikoaren ondorioak, prozesua bera ulertu duela erakutsiz. 0,5 puntu.
- Modu partzialean edo ez oso zehatzean aipatu ditu ondorio batzuk. 0,25 puntu
- Ondorioak gaizki azaldu ditu edo ez ditu azaldu. 0 puntu.

3. Gertaeren garapena:

- Ongi identifikatu ditu garai historikoa ongi ulertzeko beharrezkoak diren gertaera nabarmenenak. 1 puntu.
- Ongi identifikatu ditu zenbait gertaera, baina beste batzuk ez daude modu zehatzean azalduta. 0,75 puntu.
- Ongi identifikatu ditu zenbait gertaera, baina baten bat zehaztu gabe utzi du. 0,5 puntu.
- Zehaztasunik gabe identifikatu ditu gertaerak, eta baten bat zehaztu gabe utzi du. 0,25 puntu.
- Gertaerak gaizki identifikatu ditu edo ez ditu zehaztu. 0 puntu.

2. Testuinguru historikoan kokatzea:

- Gertaerak ongi kokatu ditu beren denbora-koordinatuetan eta etapa historikoan, kausa-efektu erlazioari eutsiz. 0,5 puntu.
- Denborazko koordinatuak modu partzialean edo zehaztasunik gabe azaldu ditu. 0,25 puntu.
- Ez dago denborazko koordinaturik, edo gaizki eman ditu. 0 puntu.

3. Argitasuna eta koherentzia:

- Testua argia da, ongi antolatua, ideiak ongi konektatuak daude eta erraz irakurtzen da. 0,5 puntu.
- Testua ulertu egiten da, baina ez du argitasun eta kohesio ona. 0,25 puntu.
- Testu nahasia eta koherentziarik gabea da, eta ez du konexiorik ematen ideien artean. 0 puntu.

2.2.- Ponderazioak

A PARTEA:

1. atala: Gertaera edo prozesu historikoren ordena kronologikoa. 1 puntu.
2. atala: 4 kontzeptu historikorekin erlazioa duen testu bat idaztea (5 kontzeptu egonen dira aukeran). 2 puntu.

B PARTEA: ITURRI HISTORIKO BATI BURUZKO IRUZKINA 4 puntu.

- Iturriaren identifikazioa: 0,5 puntu
- Analisia: 0,5 puntu
- Iturria eta bere testuingurua erlazionatzeko galderak:
 - Iturria testuinguru historikoan kokatzea: 0,5 puntu.
 - Erlazionatzeko bi galdera: 1,25 puntu balio du bakoitzak (galdera hauetako erantzunen batean iturriari erreferentzia egin beharko zaio; bestela, 0,25 puntuko penalizazioa izanen da).

C PARTEA: GARATZEKO GALDERA. 3 puntu.

- Testuinguruan kokatzea (denborazko koordinatuak): 0,5 puntu
- Prozesu historikoaren kausak: 0,5 puntu
- Prozesuaren ezaugarriak: 1 puntu
- Ondorioak: 0,5 puntu
- Koherentzia eta kohesioa: 0,5 puntu

ORTOGRAFIA:

- Hamar puntutik bat kenduko da gehienez ere.
- Izenetan egiten diren ortografia akatsak (errepikatzen diren ortografia akatsak akats bat balira bezala kontatuko dira).
- Irizpide honen arabera izanen da penalizazioa:
 - 0-4 akats: 0 puntu.
 - 5-9 akats: 0,25 puntu.
 - 10-14 akats: 0,50 puntu.
 - 15-19 akats: 0,75 puntu.
 - 20 akats edo gehiago: 1 puntu.

2.3.- Ebaluatzeko baliabideak

Azterketa idatzia

III. ATALA. BERARIAZKO IRIZPIDEAK, HEZKUNTZAN LAGUNTZA BEREZIA BEHAR DUTEN IKASLEENTZAT

534/2024 Errege Dekretuaren 13. artikuluan ezarritakoaren arabera, zeina CRUEk 2024ko irailaren 27an hartu zituen erabakietan zehazten baita, sortutako testuen zuzenketa ortografikoa baloratzeko irizpideak % 10ko pisua izanen du irakasgai honen azkeneko notan, testu luzeak idaztea eskatzen baitu azterketak.

Era berean, irizpide hori proportzioan aplikatuko zaie dislexia eta/edo disortografia diagnostikaturik duten ikasleei, bai eta hizkuntzaren garapenari loturiko beste desgaitasunen bat dutenei ere, betiere egokitzapen hori izan badute unibertsitatera sartu baino justu aurretik dagoen hezkuntzako etapan, eta organo eskudunari aldeztu aurretik eskaera egin badiote.

Ondorioz, balorazio irizpide hori era proportzionalean aplikatu daitekeenez, erabaki da aurreko paragrafoan aipatzen diren ikasleen azterketak zuzentzean ez dela kontuan hartuko irizpide hori.

Neurri hori era independentean aplikatzen da, hezkuntzan laguntza berezia behar duten ikasleen diskriminaziorik eza eta aukeren berdintasuna ziurtatzeko ezartzen diren bestelako egokitzapenerako neurriak gorabehera, araudian ezarritakoari jarraikiz.

Ortografiari buruzko irizpidea ez zaie aplikatuko hezkuntzan laguntza berezia behar duten ikasleei .